

COLA

COLLEGE OF LOCAL ADMINISTRATION, KHON KAEN UNIVERSITY

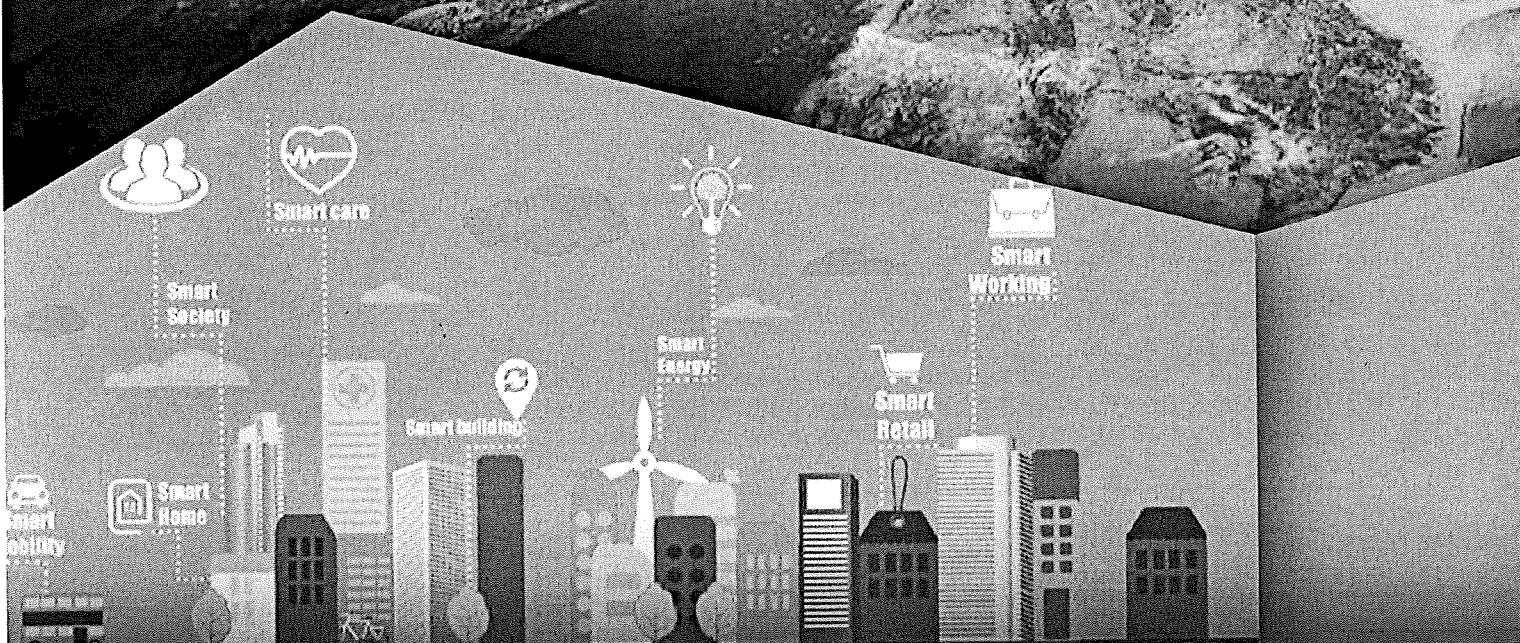
บทความฉบับเต็ม

งานประชุมวิชาการระดับชาติ
ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ

ภายใต้ **ประเทศไทย 4.0**

*The 4th National Conference on Public Affairs Management
"Public Affairs Management Under Thailand 4.0"*
ณ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4 สิงหาคม 2560

<https://conference.kku.ac.th/cola/conference/r/pm2017>

โทรศัพท์ 0-4320-3124 โทรสาร 0-4320-3875 E-mail: cola.conference@gmail.com

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาและคัดเลือกบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4

ตามที่วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีนโยบายในการนำผลงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระระดับบัณฑิตศึกษา และผลงานทางวิชาการ ออกเผยแพร่สู่ชุมชนและสังคม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงภายใต้การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) นั้น

เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) ในวันที่ 4 สิงหาคม 2560 โดยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งให้บุคคลที่มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและคัดเลือกบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติดังกล่าว ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์	15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชญานันท์ นักพ็อน
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวัฒน์กร วงศ์นวนสุ	16. ดร.สิริภาพรรณ ลีภัยเจริญ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์	17. ดร.ประเทือง ม่วงอ่อน
4. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนี แนนรท	18. ดร.วิษณุ สุमितสุวรรณค์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ชนะพล ศรีฤาชา	19. ดร.กฤษวรรธน์ โล่ห์วัชรินทร์
6. รองศาสตราจารย์ เวียงรัฐ เนติโพธิ์	20. ดร.นคร เสรีรักษ์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ พิทักษานุรัตน์	21. ดร.อนุชา โสมาบุตร
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสรา ก้านจักร	22. ดร.ณรินทร์ เจริญทรัพย์านนท์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวัช ศรีโกคางกุล	23. ดร.ณรุจน์ วตินปิยมงคล
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม	24. ดร.พัฒนพงษ์ โตภาคงาม
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา ชุสุข	25. อาจารย์ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศักดิ์สุริยา ไตรยราช	26. อาจารย์ศรัศกดิ์ เหล่าจันทาม
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี สันธิติวณิชย์	27. อาจารย์อจิราภาส เพียรขุนทด
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธินี อัดถาวร	

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาและคัดเลือกบทความในด้านต่างๆ สำหรับการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และให้คณะกรรมการมีอำนาจวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพิจารณาบทความในการจัดประชุมวิชาการดังกล่าว เพื่อเป็นเกียรติและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยฯ ต่อไป

คณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4
(The 4th National Conference on Public Affairs Management)
“การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0)

เพื่อให้การดำเนินงานในการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) ระหว่างวันที่ 4 สิงหาคม 2560 โดยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 15(3) แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2557 จึงแต่งตั้งบุคคลที่มีรายชื่อต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการระดับชาติดังกล่าว ประกอบด้วย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่ปรึกษาและฝ่ายอำนวยการ	ฝ่ายวิชาการ	ฝ่ายเลขานุการและประสานงาน	ฝ่ายเตรียมเอกสาร	ฝ่ายต้อนรับ พิธีกร และประชาสัมพันธ์	ฝ่ายลงทะเบียนและประเมินผล	ฝ่ายการเงิน บัญชี และพัสดุ	ฝ่ายโสตทัศนอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	ฝ่ายอาคารสถานที่และยานพาหนะ	คณะทำงานฝ่ายอาหารและสวัสดิการ
1	รศ.ดร.พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์	✓									
2	รศ.ดร.ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวุศุ	☑	☑	✓				✓			
3	อาจารย์สุรเดช ทวีแสงสกุลไทย	✓						☑			
4	ดร.กฤษวรรณ โล่ห์วัชรินทร์	*	*	☑	☑						
5	รศ.ดร.เพ็ญณี แนนรท		✓								
6	อาจารย์ณรินทร์ เจริญทรัพย์ยานนท์		✓				☑				
7	อาจารย์ณรงค์เดช มหาศิริกุล	✓	✓						☑	☑	☑
8	ดร.พัฒน์พงษ์ โตภาคงาม	✓	✓								
9	อาจารย์ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์	✓	✓								
10	ผศ.ดร.ศิวัช ศรีโสภากุล		✓								
11	ดร.วิษณุ สุमितสุวรรณค์		✓								
12	อาจารย์ ศิริศักดิ์ เหล่าจันทาม		✓			☑					
13	อาจารย์ อจิริภาส เพ็ชรขุนทด		✓								
14	นายเฉลิมพงษ์ พงษ์ประชา			*		✓					
15	นางสุภาวดี แก้วคำแสน			✓	*	✓	✓				✓

หมายเหตุ: ☑ = ประธานกรรมการ ✓ = กรรมการ * = กรรมการและเลขานุการ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่ปรึกษาและผู้อำนวยการ	ฝ่ายวิชาการ	ฝ่ายเลขานุการและประสานงาน	ฝ่ายเตรียมเอกสาร	ฝ่ายต้อนรับ พิธีกร และประชาสัมพันธ์	ฝ่ายลงทะเบียนและประเมินผล	ฝ่ายการเงิน บัญชี และพัสดุ	ฝ่ายโสตทัศนอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	ฝ่ายอาคารสถานที่และยานพาหนะ	คณะทำงานฝ่ายอาหารและสวัสดิการ
16	นางสาวจิตรลัดดา แสนตา			✓	✓	✓					✓
17	นางสาวภาภรณ์ เรืองวิชา			✓	✓	*					
18	นางสาวดวงฤดี แก้ววิศิษฐ์			✓		✓					
19	นางสาวพรพลอย ทาวิชิต				✓						
20	นายอุเทน บัวแสง				✓		*				
21	นางสาวเกวรี แสงสว่าง				✓	✓					
22	นางสาวนิตยา วิชาชัย					✓					
23	นางนันทนา สุทธิประภา					✓					*
24	นางสาวภักจิรา แสนใจ					✓	✓				
25	นางสาวณาทยา สีหนาม						✓				
26	นางนวลจันทร์ งามธุระ							✓			✓
27	นายพิพัฒน์ นาคาเกียรติภัทร์							✓	✓	✓	
28	นางปวีณา สุวรรณไตรย์							*			
29	นายพีชานนท์ ระนาด								✓	✓	
30	นายณัฐพงษ์ วัฒนบุตร								*		
31	นายพิสิทธิ์ ถ้าวาปี								✓	*	
32	นายทวี เลพล								✓	✓	
33	นายวัชร สิริ						✓			✓	
34	นายกลาง ดงกลาง									✓	
35	นายวรานันต์ นิมแก่น								✓	✓	
36	ทีมงานแม่บ้านวิทยาลัยฯ									✓	✓

หมายเหตุ: = ประธานกรรมการ ✓ = กรรมการ * = กรรมการและเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการระดับชาติในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และให้คณะกรรมการ มีอำนาจในการวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการดังกล่าว เพื่อเป็นเกียรติและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยฯ ต่อไป

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้ของกลุ่มผู้สูงอายุ

ในเขต ตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

The career promotion and development guideline for make income of elderly

at Tubluang, Nongyasai, Suphanburi

ทวีคุณ เกตุเวชสุริยา (Thawekhoon Ketwetsuriya)¹ระชานนท์ ทวีผล (Rachanon Taweephol)²นักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ สาขาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศิลปากร¹

Student of business management and English ,Faculty of Management Science ,Silpakorn University

อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร²

Teacher ,Faculty of Management Science ,Silpakorn University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวคิดสำหรับการตัดสินใจในการประกอบอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุ ในเขตตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี และ (2) ศึกษาลักษณะอาชีพและช่องทางการหารายได้ของกลุ่มผู้สูงอายุ ในเขตตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ร่วมกับการค้นคว้าจากเอกสาร โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังคงประกอบอาชีพอยู่ภายในเขตพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุในพื้นที่การศึกษาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ และมีช่องทางการหารายได้แบ่งเป็นสองรูปแบบ ได้แก่ ผ่านพ่อค้าคนกลาง และไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งปัญหาที่พบ คือ รายได้ที่ได้รับยังคงไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายต่างๆ ในปัจจุบัน จำเป็นต้องพัฒนาอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุด้านความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างรายได้ให้เพียงพอ และป้องกันจากการโดนเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง เพื่อให้เกิดการพัฒนาความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในเขตชุมชนท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น สามารถเลี้ยงดูตนเองได้โดยไม่เป็นภาระของสังคมและบุตรหลาน นอกจากนี้ ยังเป็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ, อาชีพของผู้สูงอายุ, แนวทางการพัฒนาอาชีพ

Abstract

The objective of this research was (1) Study the concept of career decision making of elderly at Tubluang, Nongyasai, Suphanburi and (2) Study the occupational characteristic and income channels of the elderly at Tubluang, Nongyasai, Suphanburi. This research is a qualitative research, using the Phenomenology to collected in-depth interviews with document research. The primary informants are the elderly who continue to work within the area. According to studies, it has been found that Elderly people in the field are mostly agricultural occupations. There are two ways to earn money: through middlemen. And not through the middleman the problem is that the revenue received. Not enough with the current

การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management)
“การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0)

cost. It is necessary to develop the careers of the elderly in the field of effective occupational skills. To make more income and prevent the exploitation from middlemen. To improve the well-being of older people in local communities, Can care for themselves without the burden of society, And it can also be used to improve the life quality of people in the community as well.

Keywords: elderly, occupation of the elderly, Career development guidelines

บทนำ

ในยุคปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากในอดีต และมีแนวโน้มขยายตัวในทุกภูมิภาค สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เป็นต้นมา โดยมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรรวมทั้งหมดของประเทศ ส่งผลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและเอกชนต้องปรับตัวให้เกิดความพร้อมสำหรับการรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ โดยเฉพาะด้าน โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมต้องคำนึงถึงนโยบายที่สอดคล้องกับรูปแบบพฤติกรรมของผู้สูงอายุให้มากที่สุด (สรคินทร์ เกรย์ และคณะ, 2556) จากการศึกษาความหมายของผู้สูงอายุโดยทั่วไปในบริบทสังคมไทย นักวิชาการมากมายต่างให้ความเห็นที่คล้ายกันว่า ผู้สูงอายุเป็นช่วงวัยสุดท้ายของชีวิต ที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายสากลที่หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป อาจประสบปัญหาปัญหาในการดำรงชีวิตมากกว่าประชากรในช่วงวัยอื่นๆ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านสวัสดิการทางสังคม และด้านสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ควรได้รับการดูแลสนับสนุนด้วยความเอาใจใส่มากขึ้นเป็นพิเศษ นอกจากนี้ ยังมีความเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 เกี่ยวกับนโยบายที่ดูแลสวัสดิการและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสัญชาติไทยภายในราชอาณาจักรไทย (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2539)

ในขณะที่ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2551) ได้อธิบายมุมมองของผู้สูงอายุเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ซึ่งหมายถึงกลุ่มคนที่ควรได้รับการดูแลจากบุตรหลานและสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในครอบครัว โดยไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพอีกต่อไป ซึ่งในขณะเดียวกันสังคมไทยมีผู้สูงอายุจำนวนมากไม่น้อยที่ขาดการเลี้ยงดูจากบุตรหลาน อีกทั้งยังไม่ได้รับการสนับสนุนสวัสดิการที่เหมาะสมจากภาครัฐบาลไทย จึงต้องประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตนเองในช่วงสุดท้ายของชีวิต ตลอดจนการเผชิญกับโรคภัยไข้เจ็บที่อาจส่งผลการปฏิบัติงานไม่แสดงออกถึงความเป็นมืออาชีพ สำหรับเขตพื้นที่ ตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี การประกอบอาชีพของคนท้องถิ่นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 72 ของประชากรในเขตประกอบอาชีพเกี่ยวกับด้านเกษตรเป็นหลัก รองลงมาเป็นรับจ้าง และค้าขายสินค้าทั่วไป ตามที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ทางเลือกสำหรับการประกอบอาชีพภายในท้องถิ่นยังไม่มีหลากหลาย รวมถึงมีอัตราจ้างงานที่ไม่เพียงพอในการดูแลตนเอง อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในอนาคตตามไปด้วย (ทัพหลวง, 2559)

จากสภาพการณ์ที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ของกลุ่มผู้สูงอายุในเขต ตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำไปใช้เป็นที่ทางเลือกสำหรับการส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ และให้เกิดการพัฒนาความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในชุมชนท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้สูงอายุสามารถเลี้ยงดูตนเองได้โดยไม่เป็นภาระสังคมและสมาชิกภายในครอบครัว ตลอดจนการสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุภายในท้องถิ่น เพื่อยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานในการประกอบอาชีพต่อไปอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิดสำหรับการตัดสินใจประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ ในเขตตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาลักษณะอาชีพและช่องทางการหารายได้ของผู้สูงอายุชาวไทย ในเขตตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

1. สังคมผู้สูงอายุ

องค์การสหประชาชาติ(United Nation :UN) ได้ให้นิยามผู้สูงอายุ หมายถึง ประชากรทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป สามารถแบ่งระดับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็น 3 ระดับ ได้แก่ (1) ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) คือสังคมที่มีประชากรผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ (2) ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) คือสังคมที่มีประชากรผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ของ ประชากรทั้งประเทศ (3) ระดับสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ (Super-aged society) หมายถึงสังคมหรือประเทศที่มีประชากรผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2557)

2. สถานภาพการแรงงานและการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้โครงสร้างเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงตามอัตรากำลังแรงงานจะมีปริมาณของคนในช่วงวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น จากการสำรวจ ในปี 2554 พบว่า มีผู้สูงอายุที่ทำงาน 3.2 ล้านคน จากจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้น 8.3 ล้านคน รวมถึงการทำงานของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทำงานใน “ฐานะ” ของแรงงานนอกระบบคิดเป็นร้อยละ 90.3 ซึ่งหมายถึง ผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ได้รับสวัสดิการและความคุ้มครองจากการองค์กร นอกจากนี้ ยังมีสถานะเป็นแรงงานนอกระบบที่ประกอบอาชีพ ในด้านเกษตรและประมงคิดเป็นร้อยละ 67.0 รองลงมา คือ กลุ่มของพนักงานบริการและพนักงานขายในร้านค้า คิดเป็นร้อยละ 19.9 และ ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้า คิดเป็นร้อยละ 6.8 จึงสรุปได้ว่า ปัจจุบันกลุ่มผู้สูงอายุในประเทศไทยจำนวนมากที่ยังคงประกอบอาชีพเพื่อแสวงหารายได้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555) สำหรับผู้สูงอายุสูงอายุที่ตัดสินใจเป็นแรงงานนอกระบบ ส่วนใหญ่จะเลือกประกอบอาชีพโดยอาศัยพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ที่สั่งสมมาจากเดิมในอดีต เป็นสิ่งที่ถูกถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น การเลือกอาชีพของผู้สูงอายุนั้นจะมุ่งเน้นไปที่อาชีพที่มีการแข่งขันน้อยที่สุด เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการปฏิบัติภาระหน้าที่ เช่น งานค้าขาย งานเกษตรกรรม งานหัตถกรรม เป็นต้น และในส่วนของรายได้ที่คนกลุ่มนี้ต้องการก็เพียงแค่พอเลี้ยงตัวเองและแบ่งเบาภาระครอบครัว (จรัญญา วงษ์พรหม และคณะ, 2558)

วิธีการวิจัย

การวิจัยศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้ของกลุ่มผู้สูงอายุ ในเขต ตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อสร้างแนวคำถามแบบกึ่ง โครงสร้างปลายเปิด (ชาย โปธิสิตา, 2556) เป็นทั้งปรัชญาในการดำรงชีวิตในแต่ละวันของบุคคล ซึ่งเป็นการวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยาเป็นกระบวนการเรียนรู้และทำความเข้าใจความหมายจากประสบการณ์ของมนุษย์ ผ่านการสนทนากับบุคคลที่ใช้ประสบการณ์ชีวิต (Wood & Haber, 2002) นอกจากนี้ ปรากฏการณ์วิทยาเป็นเครื่องมือในการศึกษาประสบการณ์ของชีวิตมนุษย์ โดยมุ่งทำความเข้าใจความหมายประสบการณ์ชีวิตที่บุคคลได้รับ

โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) จำนวนทั้งสิ้น 6 คน เป็นกลุ่มผู้สูงอายุเพศชายทั้งหมดที่ยังคงประกอบอาชีพอยู่ทั้งหมด อายุอยู่ระหว่าง 60-70 ปี อาศัยอยู่ในเขตการศึกษา อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา 3 ด้าน ดังนี้ ได้แก่ 1) ขอบเขตด้านพื้นที่ เขตตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี 2) ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 1 นายประยง สว่างศรี ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 2 นายเตียง ทองสุก ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 3 นายประสิทธิ์ นุชระป้อม ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 4 นายประทวน เกตุเวชสุริยา ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 5 นายสมนึก แก้วเรือง ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 6 นายปลิว จันทร์เทวี และ 3) ขอบเขตด้านเวลา โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน พ.ศ. 2560 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการบันทึกข้อมูลภาคสนาม (Field Note) เพื่อดำเนินการบันทึกข้อมูลนำไปประกอบการวิเคราะห์ ร่วมกับการใช้โทรศัพท์มือถือสำหรับการบันทึกภาพและเสียงประกอบการสนทนา จากนั้น ผู้วิจัยจะถอดข้อมูลเสียงให้ได้อยู่ในรูปของข้อความตัวอักษร เพื่อการศึกษาและตีความในรายละเอียดของวัตถุประสงค์ของการ โดยสะท้อนถึงทัศนคติมุมมองอย่างแท้จริงของผู้ให้ข้อมูลหลัก ร่วมกับการศึกษาข้อมูลทฤษฎีที่ค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร หนังสือ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ ตัวผู้วิจัยนับว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ร่วมกับการใช้วิธีการสนทนาตัดสินใจเก็บรวบรวมข้อมูล และเป็นผู้บันทึกผลพร้อมกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลัก

การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลวิจัย โดยแบ่ง 3 ด้าน ดังนี้ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นวิธีการพิสูจน์ว่าข้อมูลจาก 3 แหล่งที่มาได้แก่ เวลา สถานที่ และบุคคล 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) เป็นการตรวจสอบผู้วิจัยแต่ละคนที่ได้รับข้อมูลแทนการใช้ผู้วิจัยคนเดียวในการเก็บข้อมูลการวิจัยทั้งหมด และ 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) เป็นการตรวจสอบว่าผู้วิจัยสามารถใช้แนวคิดทฤษฎีต่างไปจากเดิมด้วยวิธีการตีความข้อมูลแตกต่างกันได้มากน้อยเพียงใด (Uwe Filck, 2008)

ผลการศึกษา

1. แนวคิดสำหรับการตัดสินใจประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ ในเขตตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า

1.1 สาเหตุที่ต้องประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ

ผู้ให้ข้อมูลหลักให้เหตุผลว่าการประกอบอาชีพหลังช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากความต้องการที่ต้องใช้เงินสำหรับการดำรงชีพ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคนได้ให้เหตุผลที่ต่างกันออกไป บางคนไม่ได้รับการดูแลจากบุตรหลาน หรือยังได้รับเงินค่าเลี้ยงดูจากบุตรหลานตลอดจนสวัสดิการของภาครัฐบาลที่ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เช่น เงินเลี้ยงดูจากบุตรหลานที่ผู้สูงอายุได้รับประมาณ 6000-10000 ต่อเดือน และในส่วนของสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จะได้รับอยู่ที่ประมาณ 600-700 บาทต่อเดือน ซึ่งจำนวนเงินจะมีการปรับเพิ่มตามช่วงอายุ รวมถึง การที่ผู้สูงอายุมีภาระอื่นที่นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ภาระหนี้สินส่วนบุคคลและครอบครัว เป็นหนึ่งในสาเหตุของค่าใช้จ่ายที่ยังคงเป็นปัญหาสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นรูปแบบสัญญาเงินกู้เงินในระบบและนอกระบบ ตลอดจนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ที่เกี่ยวข้องกับค่ารักษาพยาบาลสำหรับรักษาอาการเจ็บป่วยจากโรคต่างๆ เช่น ความดันโลหิตสูง เบาหวาน เป็นต้น

1.2 แนวคิดสำหรับการตัดสินใจเลือกประเภทของอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ

จากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักในเขตพื้นที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพด้านเกษตรกรรม เนื่องจากมีต้นทุนการดำเนินงาน หรือหมายถึง สิทธิประโยชน์ที่เป็นทำเลที่ตั้ง และความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ รวมถึงเงินสำหรับดำเนินงานในช่วงระยะแรกเริ่ม สำหรับด้านความรู้ของผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะสำเร็จการสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และยังมีผู้ให้ข้อมูลหลักอีกบางส่วนที่ไม่เคยได้รับ การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ก่อน จึงส่งผลต่อองค์ความรู้สำหรับการประกอบอาชีพได้มาจากการสืบทอดจากบรรพบุรุษเป็นหลัก ซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ตรง ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพด้านเกษตรกรรม สามารถพิจารณาได้จากบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 1 ที่อธิบายว่า “ตัวผมมีที่ดินอยู่ แต่ไม่รู้จะทำอะไร ได้้นอกจากทำนา ตามจริงก็อยากทำอย่างอื่น แต่ไม่มีความรู้ ทำให้ไม่สามารถไปทำอาชีพอื่นได้” นอกจากนี้แนวคิดเกี่ยวกับการเริ่มต้นอาชีพใหม่ยังทำให้ตนเองรู้สึกถึงการไม่ประสบความสำเร็จในอนาคต เนื่องจากช่วงอายุที่เพิ่มขึ้น ได้กลายเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับทักษะด้านปัญญาในการต่อการเรียนรู้อาชีพใหม่

2. ลักษณะอาชีพและช่องทางการหารายได้ของผู้สูงอายุชาวไทย ในเขตตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า

2.1 ลักษณะของอาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเกษตรกรรม เช่น การทำนาปรัง โดยทั่วไปจะปลูกปีละ 2 ครั้ง ทั้งนี้จะต้องพิจารณาจากขึ้นต้นทุนร่วมกับรายได้ และสภาพอากาศในช่วงฤดูกาลที่เหมาะสมของแต่ละปี ซึ่งในบางครั้งกลุ่มอาชีพเกษตรกรในเขตพื้นที่ดังกล่าวจะต้องเผชิญกับภัยแล้งที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อปริมาณผลผลิตอยู่ที่ 5-6 เกวียน ต่อไร่ อาจไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย ซึ่งในขณะเดียวกันผู้สูงอายุยังตัดสินใจเลือกการทำไร่อ้อย จะได้ผลผลิตปีละ 1 ครั้ง ได้ผลผลิตประมาณ 10 ตัน ต่อไร่ เป็นการขยายโอกาสที่จะสร้างรายได้มากกว่าผลผลิตประเภทอื่นๆ รวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุที่ตัดสินใจประกอบอาชีพปลูกผักสวนครัว เช่น แดงกวา พริก สำหรับพริกจะได้ผลผลิตประมาณ 6-10 ตันต่อไร่ และแดงกวาอยู่ที่ 5-7 ตัน ต่อไร่ นอกจากนี้มีจำนวนผู้สูงอายุที่ตัดสินใจมาเป็นรับจ้างทั่วไปและทำธุรกิจค้าขาย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักเกินครึ่งจากจำนวนทั้งหมดของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้สูงอายุ 1 ราย จะประกอบอาชีพมากกว่า 1 ประเภทโดยให้เหตุผลเกี่ยวกับเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพอย่างเดียว คงไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิตประจำวันภายใต้สภาวะเศรษฐกิจของไทยที่ยังชะลอตัว

2.2 ช่องทางการหารายได้ ขึ้นอยู่กับประเภทของผลผลิตทางการเกษตร สามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การผ่านคนกลาง โดยเฉพาะการสร้างผลผลิตสินค้าประเภทข้าวนั้นจะส่งโรงสี 6,000 – 7,000 บาท ต่อเกวียน หากพิจารณาจากมูลค่าในอดีตที่ผ่านมา พบว่าราคาข้าวเคยมีมูลค่าสูงถึง 15,000 บาท ต่อเกวียน สำหรับผลผลิตประเภทอ้อยจะทำสัญญาร่วมกับโรงงานน้ำตาลที่เป็นบริษัทเอกชน โดยได้เงินในอัตราราคา 800 บาท ต่อตัน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักได้บอกว่า เป็นราคาที่ดี สามารถสร้างกำไรในระดับที่น่าพึงพอใจ ในขณะเดียวกันสำหรับผลผลิตประเภทผักสวนครัวที่นำส่งให้พ่อค้าคนกลาง โดยราคาจะไม่คงที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ทุกเดือนราคาจากรอบการผลิตครั้งล่าสุด เช่น แดงกวา 5 บาทต่อกิโลกรัม พริก 25-50 บาทต่อกิโลกรัม เป็นต้น หากพิจารณาจะพบว่ามีการนำอ้อย เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในส่วนของคุณทุนทั้งหมด 2) การไม่ผ่านคนกลางซึ่งเป็นอีกหนึ่งวิธีการแสวงหารายได้จากผลผลิตทางการเกษตร โดยการนำผลผลิตไปขายเอง เช่น การนำผักสวนครัวตามตลาดนัดแผงลอย การลื้อข้าวไปขายภายในครัวเรือ เป็นต้น ซึ่งช่องทางนี้ เป็นหนึ่งในอาชีพเสริมที่สามารถเพิ่มผลกำไรจากเดิมที่อาศัยคนกลางเข้ามาช่วยประสานงานและอำนวยความสะดวกในกระบวนการต่างๆ อย่างไรก็ตามสำหรับการหารายได้เสริมจากช่องทางอื่น ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักยังคงเลือกการรับจ้างทั่วไป เช่น รับฉีดยาฆ่าแมลง เป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่ทำได้ง่าย เคลื่อนไหวว่างการน้อย และไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะความรู้เฉพาะทาง ซึ่งเป็นงานที่สามารถเลือกทำได้หลังจากงานการเกษตรหลัก มีอัตราค่าจ้างอยู่ที่

200-250 บาทต่อวัน ซึ่งรายได้ทั้งหมดของผู้สูงอายุยังคงไม่เพียงพอต่อภาระค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน รวมถึงการเก็บออมเงินสำหรับกรณีฉุกเฉิน เช่น ค่ารักษาพยาบาล การชำระหนี้สิน เป็นต้น

อภิปรายและสรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาสามารถสรุปผลได้ดังนี้ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ ตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในด้านเกษตรกรรม เนื่องจากผู้สูงอายุไม่มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพอื่นๆ

1. การตัดสินใจเลือกอาชีพเกษตรกรรมจึงเป็นทางเลือกอันดับแรกของกลุ่มผู้สูงอายุยังคงปฏิบัติสืบต่อกันมา ได้แก่ การปลูกข้าวนาปรัง การปลูกไร่อ้อย และการปลูกพืชผักสวนครัว รวมถึงเกษตรกรผู้สูงอายุยังคงประกอบอาชีพเสริม ได้แก่ รับจ้างทั่วไป และการค้าขาย ซึ่งสาเหตุมาจากการประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งเพียงอย่างเดียวยังไม่พอต่อภาระค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน โดยอาศัยช่องทางสำหรับการหารายได้จาก 2 ช่องทาง ได้แก่ (1) การขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง ที่มีความแน่นอนในเรื่องรายได้ที่คงที่ และลดต้นทุนในเรื่องของค่าใช้จ่ายการขนส่ง การที่ต้องมีสถานที่สำหรับจัดเก็บผลผลิตในกรณีของสินค้าคงคลัง และค่าใช้จ่ายสำหรับบรรจุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายในกระบวนการผลิตสำหรับการแปรรูปสินค้า ซึ่งในขณะเดียวกันยังมีความเสี่ยงที่เกษตรกรผู้สูงอายุจะต้องเผชิญกับกับความเสี่ยงต่อการถูกตัดราคาให้เกิดการขาดทุนในที่สุด สอดคล้องกับวิจัยของ จุฬาลักษณ์ ทิวระโท (2558) พบว่า การที่เกษตรกรถูกพ่อค้าคนกลางตัดราคาสินค้าเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญที่พบมากที่สุด ทำให้ราคาขายที่ได้รับมีราคาต่ำกว่าต้นทุนที่ผลิต (2) การขายผลผลิตโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งกลุ่มเกษตรกรผู้สูงอายุสามารถนำผลผลิตของตนเองไปขายโดยตรง ในท้องตลาด แต่จะต้องเพิ่มภาระหน้าที่ในกระบวนการแปรรูปสินค้า เช่น การที่นำข้าวไปสีเองและขายตามบ้าน หรือร้านค้าในระแวกนั้น และการที่นำผลผลิตพืชผักสวนครัวของตนเองไปขายตามตลาด เป็นเป็นโอกาสที่เกษตรกรผู้สูงอายุจะได้รับผลกำไรมากกว่าการผ่านพ่อค้าคนกลาง อย่างไรก็ตามปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านอื่นจะเพิ่มขึ้นตามมา เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ด้านบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะมีช่องทางในการหารายได้มากกว่าหนึ่งช่องทาง เกษตรกรผู้สูงอายุยังอธิบายว่ารายได้ที่เกิดขึ้นยังไม่สามารถเก็บออมไว้ใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือเป็นเงินสะสมไว้สำหรับเป็นมรดกตกทอดให้บุตรหลานของตนต่อไปในอนาคต

2. การประกอบอาชีพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ ตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐที่ไม่เพียงพอ ได้แก่ การสนับสนุนเงินทุนการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ที่มีนโยบายส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆภายในตำบลในด้านงบประมาณและการจัดกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม ที่ได้เริ่มดำเนินการแล้วแต่ได้รับความสำเร็จไม่เป็นไปอย่างที่คาดหวัง และมีผลต่อเกษตรกรผู้สูงอายุอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลภ พรหมทอง และคณะ (2551) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มักประสบปัญหาด้านเงินทุน ควรได้รับการช่วยเหลือด้านการจัดหาแหล่งเงินทุนจากรัฐบาล และการให้ความรู้แก่เกษตรกรในเขตพื้นที่ ในเรื่องการเกษตรกรรมรูปแบบใหม่ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกานดา กลิ่นขจร (2555) พบว่า การได้รับการฝึกอบรมความรู้ด้านการเกษตรที่ไม่เพียงพอ ทำให้ไม่รู้ถึงเทคนิคในการเพิ่มผลผลิต การไม่ได้รับการศึกษา ทำให้เกษตรกรขาดความรู้และทักษะการประกอบอาชีพ ส่งผลให้ความสำเร็จในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรลดลง และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวี วัชรเกียรติศักดิ์ (2559) อธิบายเพิ่มเติมได้ว่า การจัดตั้งกลุ่มสมาคมของเกษตรกรในเขตพื้นที่การศึกษา เป็นโอกาสสำคัญที่จะสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกรผู้สูงอายุ ชดเชยการอาศัยพ่อค้าคนกลาง เป็นการรวมตัวของเกษตรกร เพื่อพึ่งพาและร่วมกันตัดสินใจ ในการนำความรู้และทรัพยากรท้องถิ่นมาพัฒนาสินค้า และเกิดเป็นความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชน

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในเขตพื้นที่นั้น ไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับเกษตรแนวใหม่ หรือความรู้ทางด้านเกษตรกรรมที่มีประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ดังนั้นควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้ที่จำเป็นด้านเกษตรกรรมแก่เกษตรกรที่เป็นผู้สูงอายุในเขต ตำบลทัพหลวง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

2. จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในเขตพื้นที่นั้น ไม่ได้มีการจัดตั้งกลุ่มของเกษตรกรผู้สูงอายุเลย ดังนั้นควรมีการจัดตั้งกลุ่มของเกษตรกรของทั้งผู้สูงอายุ และเกษตรกรที่ไม่ใช่ผู้สูงอายุเพื่อสร้างความได้เปรียบกับพ่อค้าคนกลาง ไม่ให้เกิดการถูกเอารัดเอาเปรียบ และสามารถต่อยอดเป็นสมาคมเกษตรกรเพื่อสร้างรายได้ของเกษตรกรให้เพิ่มมากขึ้น ได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้ของกลุ่มผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ ที่ต่างออกไป เพื่อให้ทราบผลการศึกษาที่แตกต่างจากเขตพื้นที่การศึกษาเดิม หรือเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาจากกลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มช่วงวัยที่ต่างออกไปแทน เช่น กลุ่มผู้พิการทางสายตา

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงและการเฝ้าระวังผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเสริมของผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้มาซึ่งการศึกษาที่ให้ข้อมูลทางสถิติสำหรับการตัดสินใจของกลุ่มประชากรผู้สูงอายุในระดับภูมิภาค

เอกสารอ้างอิง

จริญญา วงษ์พรหม, ธนะจักร เข็นบำรุง, ศิริบุญ จงวุฒิเวทย์, มาฆะศิริ เขาวกุล และสนธยา มณีรัตน์. (2558). “กลไกการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบ”. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผศ.)

จุฬาลักษณ์ ทิวระโทก. (2558). ปัญหาและความต้องการพัฒนาการประกอบอาชีพปลูกผัก ของเกษตรกร ตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี. Veridian E-Journal. SU. Vol.8 No.1 January – April 2015.

ชาย โพธิ์ลิศา. (2556). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นต์ติ้งอินด์สตีลดิซิ่ง

ทวี วัชรเกียรติศักดิ์. (2559). การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน โดยการพัฒนากลุ่มอาชีพ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพลสงคราม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ทัพหลวง. (2559). พื้นที่ตั้ง/ประชากร. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2560, จาก <http://www.tubluang.go.th/index.php/2015-12-18-08-53-41/2015-12-18-08-54-41>

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. (2557). นิยาม: สังคมผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2560, จาก <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom12/05-01.html>

ศรีรินทร์ เกรย์, อุมารณ์ ภัทรวณิชย์, เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และเรวดี สุวรรณนพเก้า. (2556). มโนทัศน์ใหม่ของนิยามผู้สูงอายุ: มุมมองเชิงจิตวิทยาสังคมและสุขภาพ. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

วัลลภ พรหมทอง และคณะ. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2551). ผู้ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย

การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management)
“การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0)

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2539). สังคมวิทยาภาวะสูงอายุ: ความเป็นจริง และการคาดการณ์ในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). สรุปผลที่สำคัญ การทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สุกานดา กลิ่นขจร และนรรัฐ รื่นกวี. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกร จังหวัดนครราชสีมา กรณีศึกษา อำเภอด่านขุนทด และอำเภอโนนสูง. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา.

Geri LoBiondo-Wood and Judith Haber Mosby, (2002). Nursing Research: Methods, Critical Appraisal, and Utilization. United States of America: University of Michigan

Uwe Flick. (2008). Managing Quality in Qualitative Research. Germany: University Berlin.